

Lord Byron (22 stycznia 1788 w Londynie - 19 kwietnia 1824 w Missolongi)

*Ten angielski awanturnik-poeta
kochał, lecz nie żenił się, bo kobieta,
gdy już ją poślubić,
lubi talent zgubić,
nie dla żony poetycki atleta.*

(ebs)

Lord Byron - jeden z największych angielskich poetów i dramaturgów.

Urodził się 22 stycznia 1788 w Londynie w zubożałej rodzinie arystokratycznej jako George Gordon Noel Byron, wychował się przy matce, w Aberdeen w Szkocji. W wieku lat 10 otrzymał po śmierci stryjecznego dziadka tytuł szlachecki - Szóstego Barona Byron. Jego życie obfitowało w skandale obyczajowe, podróże po Europie, podboje miłosne oraz równie liczne literackie przyjaźnie, z których najtrwalsza łączyła go z Percym Byssem Shelleyem. W wieku 24 lat poeta zasiadł w Izbie Lordów, zajmując się polityką oraz problemami społecznymi i kulturalnymi.

<https://www.youtube.com/watch?v=UYIM424YnWM>

Pomimo iż Lord Byron stał się z czasem najbardziej wpływowym pisarzem epoki romantyzmu, sam z nieskrywaną wrogością wypowiadał się na temat nowego pokolenia poetów, identyfikując się raczej z regresem, z tradycją oświeceniowego klasycyzmu spod znaku Alexandra Pope'a. W przedmowach do swoich dramatów ujawniał wiarę w zasadę trzech jedności w teatrze oraz istnienie stałych, określonych i uporządkowanych reguł rządzących procesem tworzenia poezji. Również zagadnienie tzw. bohatera bajronicznego odnosi się do stosunkowo bardzo niewielkiej części jego twórczości i - wbrew narastającej legendzie - nie pozostaje w związku z prawdziwą osobowością samego autora.

Za jego *magnum opus* uznaje się obszerny poemat dygresyjno-heroikomiczny, "Don Juan", nazywany jednym z największych arcydzieł literatury XIX wieku.

W latach 1805-1808 studiował w Cambridge. Wtedy też przeżył swoją pierwszą miłość skierowaną do niewiele młodszego od siebie chórzysty Johna Edlestonea. Swoje uniesienia miłosne ujął w "The Cornelian" (1807). Od 1812 zasiadał w Izbie Lordów, gdzie 27 lutego wygłosił swą pierwszą przemowę. Udzielał się w życiu towarzyskim Londynu, wstawiając się m.in. romanssem z żoną przyszłego premiera, Lady Caroline Lamb.

Największą miłością Byrona w okresie londyńskim była jego przyrodnia siostra, Augusta Leigh. Odeszła ona od swego męża w 1811, a w 1814 urodziła córkę. Radość Byrona z powodu narodzin dziecka spowodowała spekulacje o jego ojcostwie. Augusta namówiła Byrona do "małżeństwa z rozsądku" w celu uniknięcia skandalu. Niechętnie poślubił on 2 stycznia 1815 Annę Isabellę (Annabellę) Milbank, kuzynkę Lady Caroline Lamb.

Małżeństwo było nieszczęśliwe, dodatkowo Byron był rozczarowany narodzinami z tego związku córki - Ady, a nie syna. Po roku nieudanego pożycia Lady Byron opuściła męża, zabierając ze sobą córkę. Ada Byron, później Ada Lovelace, m.in. współpracowała z Charlesem Babbage przy budowie jego maszyny analitycznej.

Byron po separacji wyjechał w 1816 do Genewy. Zaprzyjaźnił się z przebywającym tam innym angielskim poetą, Percym Shelleyem i jego żoną Mary Shelley, późniejszą autorką powieści Frankenstein. Nawiązał romans z przyrodnią siostrą Mary, Claire Clairmont, z którą miał dziecko. Choć odmówił poślubienia Claire, dał się przekonać

Shelleyom do uznania dziecka i łożenia na nie.

W czerwcu 1816 w towarzystwie Shelleyów odbył podróż wzdłuż brzegów Jeziora Genewskiego śladami Jana Jakuba Rousseau. Zwiedzając wtedy zamek Chillon zapoznał się z dziejami więzionego tam księdza Bonivarda, któremu poświęcił napisany wkrótce w Ouchy pod Lozanną poemat "Więzień Chillonu". Na kolejne dwa lata Byron przeniósł się do Włoch, do Genui, gdzie powstało m.in. dzieło jego życia - poemat "Don Juan" oraz "Lament of Tasso".

W roku 1823 Byron poczuł znużenie Genuą, a szczególnie swą tamtejszą kochanką, hrabiną Guiccioli. Odmianę przyniosła prośba o wsparcie idei niepodległości dla Grecji, która nadeszła z Imperium osmańskiego. Byron rzucił się w sprawę z całą swą energią, majątkiem i entuzjazmem. Poświęcił 4 tysiące funtów z własnych funduszy na doposażenie greckiej floty, a 29 grudnia przybył do Missolongi w zachodniej Grecji, gdzie dołączył do księcia Aleksandrosa Mawrokordatos - jednego z przywódców powstańców greckich.

Planowali wspólny atak na zajmowaną przez Turków twierdzę Lepanto (gr. Nafaktos), strategicznie zlokalizowaną, w pobliżu wejścia do Zatoki Korynckiej. Byron najął doświadczonego strzelca do przygotowania artylerii, a sam, mimo braku doświadczenia wojskowego, objął dowództwo nad oddziałem, którego wyposażenie sfinansował, jednak jeszcze przed wypłynięciem wyprawy wojennej zachorował. Próbowano go wyleczyć tradycyjną wówczas metodą puszczania krwi, co osłabiło go jeszcze bardziej. Po kilku tygodniach zaczął dochodzić do zdrowia, lecz właśnie wtedy nabawił się malarii. Jej osłabiające skutki pogłębiło kolejne upuszczenie krwi zalecone przez lekarzy. Gwałtowna gorączka doprowadziła do śmierci Byrona 19 kwietnia 1824.

Śmierć Byrona była długo opłakiwana przez Greków, uznających w nim bohatera swej walki o niepodległość. Zhellenizowana forma nazwiska Byron - Viron, Vironas jest popularnym greckim imieniem męskim, dała także nazwę jednej z dzielnic Wielkich Aten Vironos - Dzielnica Byrona.

Ciało poety zabalsamowano i odesłano do Anglii - odmówiono jego pochówku w Westminster Abbey. Spoczywa na cmentarzu kościoła św. Marii Magdaleny w Hucknall w hrabstwie Nottingham, zaś serce Byrona pod drzewem w Missolongi. Na swoje życzenie obok ciała Byrona została pochowana jego niechciana córka, Ada Lovelace.

Opactwo Westminsterkie zezwoliło na umieszczenie na swoim terenie kopii marmurowej płyty grobu Byrona ofiarowanej przez króla Grecji w 1969.

"Giaur" w tłumaczeniu Adama Mickiewicza (+ jego wstęp).

"Choć kobiety są aniołami, małżeństwo jest piekłem".